

10. výročie zapísania jaskýň Slovenského a Aggteleckého krasu do Zoznamu svetového prírodného a kultúrneho dedičstva

V tomto roku si niekoľkými podujatiami pripomíname desiate výročie zapísania jaskýň Slovenského krasu a Aggteleckého krasu 5. decembra 1995 v Berlíne do Zoznamu svetového prírodného a kultúrneho dedičstva, a to na základe spoločného slovensko-maďarského nominačného projektu, ktorý iniciovala Slovenská republika. V roku 2000 bol v austrálskom Cairns tento zápis rozšírený o Dobšinskú ľadovú jaskyňu vrátane Stratenskej jaskyne a Psích dier vo vchodu Duča v NP Slovenský raj.

Hlavný dôvod vysokého medzinárodného uznania hodnôt týchto jaskýň bola ich mimoriadna genetická a tvarová rozmanitosť, rôznorodosť výzdoby, vysoká hustota krásových javov, ako aj výskyt vzácnych podzemných živočíchov a archeologických nálezov.

Z početných jaskýň Slovenského krasu svojimi prírodnými a kultúrnymi hodnotami vysoko vyniká niekoľko, ktoré boli Ministerstvom životného prostredia SR vyhlásené za národné prírodné pamiatky: Domica, Ochtinská aragonitová jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa, Gombasecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Krásnohorská jaskyňa, Silická ľadnica alebo ďalšie, verejnosti neprístupné jaskyne, ako Hrušovská jaskyňa, Drieňovská jaskyňa, Skalitý potok alebo priepasť - Diviacia, Kunia, Obrovská, Zvonivá jama a Snežná diera.

Nie náhodou sa konali pripomienkové slávnosti svetového dedičstva v Domici. Táto jaskyňa vyniká výnimočne hodnotnou kvapľovou výzdobou, vzácnymi tvarmi sintrových foriem, ale pochádza z nej aj doposiaľ najbohatší nálezový materiál bukovohorskej kultúry neolitu na Slovensku. Je zároveň aj významným zimoviskom chránených netopierov a lokalitou podzemnej mokrade so vzácnymi vodnými bezstavovcami, a preto je zapísaná aj do zoznamu Ramsarských lokalít.

Ministri životného prostredia pred vstupom do jaskyne

Práve tieto hodnoty sú prezentované v novozriadanom náučnom centre, ktoré slávnostne otvorili 25. októbra 2005, za účasti ministrov životného prostredia Slovenskej republiky a Maďarskej republiky, ako aj delegácie z Ministerstva životného prostredia Českej republiky.

Náučné centrum sa skladá z týchto častí:

- environmentálna výstava, ktorá na 12 náučných paneloch a v 8 vitrínach s trojrozmernými ukážkami predstavuje najvýznamnejšie krasové javy Slovenského

ho krasu a hodnoty Domice. Súčasťou výstavy sú aj 4 dotykové monitory, v ktorých návštevníci môžu vidieť krátke náučné filmy o vzniku vápencov, jaskýň, jaskynných živočíchov, o spôsobe života pravekých obyvateľov Domice, o histórii objavu tejto jaskyne a o metódach ochrany Domice,

- premietacia miestnosť s veľkoplošným premietaním, ktorá je upravená v štýle jaskynného priestoru s možnosťou premietania ďalších filmov s tematikou ochrany krasu a jaskýň,

- vonkajší oddychový areál s esteticky vhodnou architektonickou úpravou, kde sa návštevníci môžu oboznámiť so základnými horninovými typmi Slovenského krasu. Súčasťou tohto areálu je aj základný kameň Národného parku Slovenský kras,

- obnovený náučný chodník okolia jaskyne Domica, ktorý vedie národnou prírodnou rezerváciou Domickej škrapy a oboznámi návštevníkov s geologickým a geomorfologickým vývojom územia, krasovými javmi, živočíšstvom a rastlinstvom tejto časti Slovenského krasu.

- archeologická prezentácia v podzemných priestoroch jaskyne Domica, ktorá pozostáva z ukážkovej archeologickej sondy so svetelnou produkciou prejavu pravekého človeka, ako aj z trojrozmernej imitácie pravekého človeka s ohniskom, tkáčskym stavom a pecou na pálenie keramických nádob.

Súčasťou podujatia bola aj slávnostná prezentácia novej obrazovej knižnej publikácie *Čarovný svet jaskýň*, ktorú vydala Správa slovenských jaskýň.

Realizáciu náučného centra zabezpečila Správa slovenských jaskýň v Liptovskom Mikuláši za finančnej podpory Európskej únie a Ministerstva životného prostredia SR, náučný chodník pripravili pracovníci Správy Národného parku Slovenský kras v Brzotíne.

(Zdroj: Správa slovenských jaskýň)

foto: J. Klinda

Vynovený vonkajší areál a vstup na náučný chodník